

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
DANIŞTAY BAŞKANLIĞI

*Danıştayda Yürütülen Yargılama Faaliyetlerinin
Etkinliği, Verimliliği ve İstikrarını Artırmaya Yönelik*

DEĞERLENDİRME
RAPORU

2024

ANKET SENTEZ RAPORUNDA YASAL DÜZENLEMİYİ GEREKTİREN ÖNERİLER

Hazırlayanlar

Doç. Dr. Gürsel ÖZKAN

Emre ERMAN

1. **Danıştay Bünyesinde Kurum İhdası, Kıdemli Tetkik Hâkimi Yardımcılığı Kadrosu İhdası, Danıştay Tetkik Hakimliği Tazminatı Ödenmesi ve Hizmet İçi Eğitim Zorunluluğu Getirilmesi:**
  - a. **Ayırma Bürosu:** 2575 sayılı Danıştay Kanunu'nda düzenleme yapılarak, bir Kıdemli Tetkik Hâkiminin sorumluluğunda yeteri kadar tetkik hâkiminden müteşekkil, görevleri Kanunla belirlenmiş ve ek bazı görevlerle güçlendirilmiş (harç, posta, vekâletname eksikliği vb. konusunda müzekkere yazma yetkisi) ayırma bürosunun ihdas edilmesi,
  - b. **Danıştay İçtihat Raporlama ve İstatistik Birimi:** Danıştay Kanunu'nda düzenlenerek Danıştay İçtihat Raporlama ve İstatistik Biriminin yasal altyapıya kavuşturulması,
  - c. **Kıdemli Tetkik Hâkimi Yardımcılığı:** Danıştay Kanunu'nda düzenleme yapılarak Kıdemli Tetkik Hâkimi Yardımcılığının resmi bir statü haline getirilmesi,
  - d. **Dil Bilimci:** Danıştay Kurullar ve Daireler bünyesinde görev yapacak Dil Bilimci kadrosu ihdas edilmesi,
  - e. **Danıştay Tetkik Hâkimliği Tazminatı:** Danıştayda meslekte kıdemli ve yetkin hâkimlerin görevlendirilmesi konusunda teşvik edici tedbirlerin alınmasını sağlayacak düzenleme yapılması (Örneğin özlük haklarında avantaj sağlanması),
  - f. **Danıştay Meslek İçi Eğitimi:** Kürsüdeki hâkimlerin isteklerine bakılmaksızın birer aylık sürelerle meslek içi eğitim için Daireler nezdinde görevlendirilebilmesini sağlayacak düzenleme yapılması,
2. **Sehven Esas Kaydı Alan Dosyalarda Esas Kaydının Kapatılması Kararının Heyetçe Verilmemesi:** Tevzi üzerine dairelerce işleme tabi tutulan dosyalara ilişkin sehven açılan ve esas kaydının kapatılması kararı gerektiren durumlarda (*mükerrer kayıtlar, ek beyan dilekçesi veya yanlışlığın düzeltilmesi isteminin ya temyiz dosyası olarak değerlendirilmesi ya da ısı-*

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

rar kararlarının daireye gönderilmesi gibi) heyet kararı alınmasına gerek olmayacak şekilde (örneğin bu kararların kıdemli tetkik hâkimince verilebilmesi gibi) karar verilmesine imkan sağlayacak yasal düzenleme yapılması,

3. **Müşterek Heyet Başkanının Dosyanın Ait Olduğu Daire Başkanı Olması:** Müşterek heyet uygulamasında, kıdemli daire başkanı yerine dosyanın esasının kayıtlı olduğu dairenin başkanının heyete başkanlık edeceği yönünde bir düzenleme yapılması,
4. **İDDK ve VDDK Tarafından Verilen Bozma Kararlarından Sonra Yeniden Savcı Görüşü Alınmaması:** Kurullarca verilen bozma kararı üzerine (Eksik inceleme nedeniyle verilen bozma kararları hariç) dairelerce verilen kararlarda yeniden savcı görüşünün alınmamasına yönelik düzenleme yapılması,
5. **Savcının Keşif ve Bilirkişi İncelemesi Yapılmasına Yönelik Düşünce Vermekle Yetinmemesi Esas Hakkında da Görüş Bildirmesi:** Savcı düşüncesinde keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması gerektiği yönünde görüş bildirilmesine rağmen dairenin bu yönde karar vermemesi durumu dikkate alınarak savcının esas hakkında da görüş vermesi ve savcı görüşü için ivedi dosyalarda daha kısa bir süre öngörülmesi,
6. **İdari Yargıda Duruşma Yapılmasının Zorunlu Olmaktan Çıkarılması/Duruşmanın Etkin Hale Getirilmesi/Sözlü Soruşturma Toplantısı Yapma İmkânının Getirilmesi:**
  - a. Duruşma isteminin mahkemelerin takdirine bırakılması yönünde değişiklik yapılması, duruşma konusunda 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'na benzer şekilde 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda düzenleme yapılması, bu kapsamda; duruşmaların kayıt altına alınması, tanık dinlenilmesi gibi duruşmayı etkin hale getirecek uygulamalar yanında; gereksiz zaman ve emek kaybının önüne geçilebilmesini teminen grup dosyalarda her dosyanın duruşmaya konulmaması, daha önce duruşma yapılarak karar verilen uyuşmazlıklar bakımından aynı işleme karşı açılan diğer davalar yönünden duruşma yapılmaması, duruşmaya katılmamanın yaptırıma bağlanmasına yönelik yasal düzenleme yapılması,
  - b. Yargılama sürecini uzatacak nitelikteki ara kararları veya bilirkişi incelemesi gibi yöntemlere başvurulması yerine tarafların katıldığı, aleni ve uzman kişilerin açıklamalarının alındığı yargı merci tarafından belirlenen konuların belirlenen kişilerce duruşma dışı bir ortamda veya muhtemel duruşma öncesinde değerlendirileceği bir sözlü soruşturma oturumunun yapılmasına imkân sağlayacak yasal düzenleme yapılması,
7. **Çalışmaya Ara Verme Döneminde Birden Fazla Nöbetçi Heyet Teşkili Konusunda Düzenleme Yapılması:**
  - a. Nöbetçi heyet konusunda 2575 sayılı Kanun'da çalışmaya ara verme döneminde birden fazla heyet oluşturabilmesine olanak sağlayacak ve birden fazla heyet kurulup kurulmaması ile bunlar arasındaki iş bölümünü belirlemeyi Başkanlar Kurulunun takdirine bırakan bir düzenleme yapılması,

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

- b. Nöbetçi heyetin göreceği işlerin kapsamının daha net ve ayrıntılı düzenlenmesi,
- c. İvedi yargılama usulüne tabi dosyalar bakımından sürelerin çalışmaya ara verme döneminde de işlemesi yönünde 2577 sayılı Kanun'un 8. maddesinde istisna öngörülmesi,
- 8. **Karar Yazım, İmzalama ve Tebligata Çıkarılma Sürelerine İlişkin Danıştaya Özgü Düzenlemeler Yapılması:** 2577 sayılı Kanun'un 24. ve 27. maddelerinde yer alan karar yazım süresinin iki ay, imzalama ve tebligata çıkarma süresinin bir ay olarak değiştirilmesi,
- 9. **2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 53/C Maddesinde Öngörülen Disiplin Soruşturma Sisteminin 4483 aylı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Yargılanması Hakkında Kanun'la Yeknesaklığının Sağlanması**
- 10. **İlk İncelemeye İlişkin ve Benzeri Usuli Kararların Bir veya Üç Üye ile Verilebilmesine İmkân Sağlanması:**
  - a. Ek süre istemi ya da vekâletname, temsil yetkisine ilişkin bilgi ve belgelerdeki eksikliklerin tamamlanmasına yönelik ara kararlarının bir üye tarafından verilebilmesi yönünde düzenleme yapılması,
  - b. İlk inceleme konuları bakımından üç üyeden oluşan heyet tarafından karar verilebilmesini sağlayacak değişiklik yapılması, ilk inceleme konularını görüşen üç üyenin oybirliğiyle karar veremediği veya uyuşmazlığın asıl heyette görüşülmesinde fayda gördüğü hallerde dosyanın asıl heyete sunulmasına olanak sağlayacak bir düzenleme yapılması,
  - c. Her uyuşmazlığı aynı sayıda üyenin katılımıyla sonuçlandırma usulünün terk edilmesi, ilgili başvurunun konusuna, o konuda içtihadın bulunup bulunmamasına, davanın emsal karar uyarınca karara bağlanıp bağlanmamasına, istemin türüne (*yürütmenin durdurulması/esas*) ve incelemenin aşamasına (*ilk inceleme/esas*) göre farklılaşan heyet oluşumları ile istemlerin karara bağlanabileceği dikkate alınarak, Kurul/Daire başkanı ile üyelere (*muğlak, açık ve net olmayan durumlar hariç*) gerekli görmeleri halinde anılan maddede belirtilen yönde uygulamaya gidebileceklerine ilişkin takdir yetkisi tanıyan bir düzenleme yapılması,
- 1. **Düzelterek Onama Kararı Verilebilecek Hallerin Kapsamının Genişletilmesi:** Özellikle tam yargı davalarında hükme bağlanan miktar yetersiz ya da yüksek bulunması halinde temyiz merciin uygun bulduğu miktarı hükme bağlayarak düzelterek onama kararı verebilmesinin sağlanması (*Örneğin, hükmedilen manevi tazminat miktarının artırılarak ya da azaltılarak onanması*).
- 2. **Bölge İdare Mahkemelerinin Bazı Kararları Kaldırarak İlk Derece Mahkemesine Göndermesinin Sağlanması:** Bölge idare mahkemelerinin her durumda işin esasına geçerek karar vermesi, iki dereceli yargılamanın mahiyetine ve istinafin ikincil nitelikte olmasına da aykırı düşeceğinden, istinaf merciince *ikame edilmesi mümkün olmayan* usul eksiklerinin tespit edilmesi durumunda, örneğin dilekçenin reddedilmesi gerekirken yapılmaması, yanlış/eksik hasımla karar verilmesi, dosya tekemmül etmeden karar verilmesi ve özellikle mahkemece

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

eksik hüküm kurulması durumlarında, kararın kaldırılarak geri gönderilmesine imkân sağlanması amacıyla 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 5. fıkrasının kapsamını genişletecek mevzuat değişikliğinin yapılması,

13. Avukatla Temsil Zorunluluğunun Benimsenmesi: Danıştaya yapılacak bütün başvurular (ilk derece, temyiz) yönünden avukatla temsil edilme zorunluluğunun getirilmesi,

14. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda Yer Alan Bazı Usule İlişkin Sürelerin Yeniden Düzenlenmesi:

- a. 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 3. fıkrasında belirtilen sürenin, günümüz koşullarında uzun olduğu ve altı aya indirilmesi,
- b. 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (4) ve (5) numaralı fıkralarında ilgili tutarın temini için öngörülen sürelerden ikinci 30 günlük sürenin günümüz koşullarında uzun olduğu, nitekim 6100 sayılı Kanun'un (120. maddesi) benzer düzenlemelerinde "iki haftalık" sürenin öngörülmediği dikkate alındığında birinci 30 günlük sürenin yeterli olduğu, dolayısıyla anılan fıkralarda yer alan "Tebliğata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanır." ibaresinin çıkarılması için yasal düzenleme yapılması veya idari yargılama düzeninde eski hâle getirme müessesesinin bulunmadığı göz önüne alınarak 30 günlük süreler, HMK 120. madde hükmüne benzer şekilde iki hafta ya da 15 gün olarak düzenlenmesi,
- c. 2577 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (4) numaralı fıkrası uyarınca harç veya posta ücreti süresi içinde verilmez veya tamamlanmazsa doğrudan davanın açılmamış sayılmasına değil işleminden kaldırma kararı verilmesi ve akabinde 3 aylık süreden sonra davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesine dair yasal değişikliğin (4) ve (5) numaralı fıkra uygulamaları arasında birlik sağlayacak şekilde yeniden düzenlenebileceği,

15. Tebligat Usulünün Yeniden Düzenlenmesi: Dosyanın tekemmülünde ve yargı kararının tebligatında tek bir başlık altında yargı organlarınca yapılacak tebligat usulünün (özellikle tebliğ imkânsızlığı halinde yapılacak işlemlerin) yeniden düzenlenmesi, bu kapsamda, 2577 sayılı Kanun'un 26. maddesinin 7201 sayılı Kanun ile uyumlu hale getirilmesi,

16. Elektronik Adres veya KEP (Kayıtlı Elektronik Posta) Zorunluluğu Getirilmesi: Kanunen zorunlu olduğu halde hala elektronik tebligat adresi (UETS) almayan avukatlara yasal bir yaptırım getirilerek UETS adresi almalarının sağlanması, yabancılar tarafından açılan davalarda tebligat sıkıntısı yaşandığından kanuni düzenleme yapılarak yabancılar tarafından açılan davalara ait dilekçelerde e-mail adresi yazılması zorunluluğu getirilmesi, davacıların yurt dışında olduğu dosyalarda da, posta ücretinin azaldığı veya kalmadığı hallerde, yurt dışına yapılacak tebligatların yüksek tutarlı olduğu dikkate alınarak, bu davacılar için elektronik adres veya e-mail adresi yazma zorunluluğunun getirilmesi konusunda yasal düzenleme yapılması, öte yandan orta veya yakın vadede elektronik tebligat adresinin tüm vatandaşlar

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

bakımından zorunlu hale getirilmesi veyahut diğer elektronik iletişim vasıtalarıyla da bildirimin sağlanmasına olanak sağlayacak yasal düzenlemeler yapılması,

17. **Çelişkili Karar Verilmesinin Önlenmesi:** Mevcut kanun yolu sisteminde, istinaf aşamasında kesinleşen (gelir vergisi veya kurumlar vergisi ya da mükellefiyet tesisi işlemleri gibi) tarhiyatlar ile temyiz aşamasında kesinleşen (katma değer vergisi veya diğer vergiler gibi) tarhiyatlar olabildiği dikkate alınarak, bu gibi hallerde çelişkili karar verilmesinin önlenmesi bakımından bir vergi türü açısından yapılan tarhiyata karşı açılan davada verilen kararın temyiz kanun yolu denetimine açık olması halinde, istinafta kesinleşecek bağlantılı davalarda verilen kararın temyiz kanun yolu denetimine açık olmasına yönelik yasal düzenleme yapılması,
18. **Düzenleyici ve Denetleyici Kurul Kararlarının Yargısal Denetiminin İki Derecede Bitirilmesinin Sağlanması:** Ekonomik kamu hukuku alanında faaliyet gösteren düzenleyici ve denetleyici kurulların işlemlerinin yargısal denetiminin üç dereceli olarak gerçekleştirilmekte olduğu, bu durum alanın gerektirdiği hız ve yargısal süreçlerin bir an önce sonuçlanması ihtiyacına cevap veremediği, konuya ilişkin diğer ülke uygulamalarında olduğu gibi benzer uyuşmazlıkların iki veya tek dereceli olarak görülerek kesinleştiği dikkate alınarak, bu uyuşmazlıkların bir kısmının ilk derece olarak istinaf mahkemelerinde, bir kısmının ise Danıştayda ilk derecede görülmesine yönelik düzenleme yapılması,
19. **Temyiz İncelemesinin Kapsamı Hakkında Düzenleme Yapılması:** Temyiz incelemesinin kapsamına ilişkin tereddütleri giderecek nitelikte olmak üzere, 2575 sayılı Kanun'un 23. maddesinde yer alan kuralın; mahkeme aşamasında mevcut olan bir iddia veya hukuki olay/durum uyuşmazlığın çözümü açısından önemli olmasına rağmen bu iddia veya hukuki olay/durum mahkeme tarafından araştırılmaksızın karar verilmesi durumunda bu araştırmanın Danıştayca yapılamayacağı, söz konusu araştırma yapılmaksızın verilen mahkeme kararının bozulması gerektiği, mahkeme aşamasında mevcut olmayan maddi olaya ilişkin bir iddianın temyiz aşamasında ileri sürülmesi ve bunun dışında mahkeme kararında hukuka aykırılık bulunmaması durumunda Danıştayın bu iddiayı dikkate alması, temyiz aşamasında ortaya çıkan yeni hukuki olay ve durumlar haricinde, temyiz aşamasına kadar olan süreçte ileri sürülmeyen iddiaların temyiz aşamasında ileri sürülmesi durumunda dikkate alınmaması yönünde bir sınırlandırmaya gidilmesi gerektiği,
20. **Temyiz İzni Sistemine Geçilmesi:** Kanun yolu başvuruları açısından bir süzgeç görevi görecek ve Kanunla sınırları çizilmiş ölçütlere göre temyiz başvuruları bakımından bir kabul edilebilirlik incelemesine imkân veren temyiz izni sistemine geçilmesi,
21. **Filtreleme Birimlerinin Kurulması:** Temyiz aşamasında etkili bir filtreleme sistemi kurulmasına yönelik düzenlemeler yapılması, filtreleme biriminin her dava dairesi içerisinde oluşturulması, kurumsal ölçekte heyet ve karar verme formasyonlarını da ihtiva edecek şekilde (ara kararları, ilk inceleme kararları, ek süre istemi hakkında verilecek kararlar, müdahale, ihbar vb. kararların daire başkanı, bir üye, üç üye gibi farklı karar alma mekanizmaları öngö-

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

rûlerek düzenlenmesi gibi) düzenleme yapılması, bu kapsamda yapılan başvurunun daha önce karara bağlanmış bir konuya ilişkin olması, başvuruda usule ilişkin eksiklikler olması, yasal değişikliğe gidildiğinin veya işlemin geri alındığının anlaşılması gibi durumlarda örneğin bir üye tarafından karar verilmesi,

22. Pilot/Grup Dava Usulü ve Liste Usulünün Benimsenmesi: Pilot dava usulüne tabi bir uyuşmazlık hakkında verilen kararın, diğer davalar hakkında verilen kararlar temyiz kanun yolu açık olsa dahi istinaf kanun yolu aşamasında kesinleşeceğine yönelik bir düzenleme yapılması, seri davalarda, grup/pilot dava usulünün uygulanabilmesi için gerekli mevzuat değişikliğinin yapılması,

23. İdari Başvuru Yollarının Etkinliğinin Artırılması ve Zorunlu İdari Başvuru Yolu Getirilmesi: Dava açılmadan önce yapılan idari başvuru yollarının etkinliğinin artırılması ve zorunlu idari başvuru yollarının etkinliğinin sağlanması bakımından; memurların parasal haklarına ilişkin uyuşmazlıklar, idari para cezalarına ilişkin uyuşmazlıklar, imar planları ve parselasyon işlemleri ile idari para cezaları ve tazminat istemlerine ilişkin uyuşmazlıklar, emeklilik işlemlerine bağlı intibak, parasal ve özlük hakları ile iş sonu tazminatı ödemesi, Devlet memurlarının intibak, parasal ve özlük haklarına ilişkin uyuşmazlıklar, üst kurul işlemleri (kamu ihale süreci için öngörülen şikâyet ve itiraz en şikâyet başvuruları gibi) ile tüm disiplin ve para cezaları ve parasal haklar gibi davalar, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki uyuşmazlıklarda özellikle haciz işlemlerinde, davacıların, işlemi genel olarak sonradan öğrendikleri de göz önüne alındığında, zorunlu idari itiraz usulü getirilebileceği, bu suretle dayanağı ödeme emri terkin edilmiş olan haciz işleminin idare tarafından dava konusu edilmeksizin iptali imkânı sağlanabileceği, tüm üst kurul işlemleri ile disiplin ve para cezaları ve parasal haklara konu davalar için idari itiraz yolunun zorunlu hale getirilebileceği, ayrıca vergi yargısındaki, 2577 sayılı Kanun'un 11/4. maddesinin iptali sonrasında, vergisel işlemler için 2577 sayılı Kanun'un 10. ve 11. maddeleri ile 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun düzeltme-şikâyet müessesesinin uygulanabilirliği açısından ortaya çıkan sorunların giderilmesi için dava açmadan önce zorunlu başvuru yollarının tahdidi olarak gösterilmesi gerektiği, 6183 sayılı Kanun konusunda ya da haksız ve yersiz tahsil edilen vergilerin iadesinde faiz (vergi davalarında tam yargı davası açısından içtihat birliğinin oluşmadığı da dikkate alındığında) istenmesi gibi konularda hangi başvuru yolunun izlenmesi gerektiği hususunun belirlenleştirilmesine yönelik yasal düzenleme yapılması,

24. Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemlerinin Geliştirilmesi: Uzlaşma, sulh ve tahkim yolu ile uyuşmazlıkların dava açılmadan önce giderilmesi yöntemlerine işlerlik kazandırılması amacıyla idare hukukunda alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının uygulanabileceği uyuşmazlıkların ve bunlara uygun uyuşmazlık çözüm yollarının tespit edilmesi,

25. Yargısal Görüş Müessesesinin Getirilmesi: Alt derece mahkemelerince yeni bir hukukî sorun teşkil eden, ciddi zorluk oluşturan ve çok sayıda uyuşmazlık doğuran bir talebi karara bağlamadan önce, temyize tâbi olmayan bir kararla, dava dosyasının Danıştaya gönderil-

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

mesini ve Danıştay tarafından bu konuda bir karar verilinceye kadar yargılamayı erteleyebilmesine imkân sağlayan yargısal görüş müessesesine ilişkin düzenleme yapılması,

26. İdari Usulün Yasal Olarak Düzenlenmesi:

- a. Bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin eşit işlemde bulunma yükümlülüğü kapsamında korunması amacıyla, idari başvuru ve idari işlem tesis edilmesi süreçlerinde öngörülebilirlik ve hukuki güvenlik ilkeleri ile karar alma prosedürleri açısından yeknesak kurallar belirlenerek hukuka uygunluk denetiminin sağlanması bakımından idari usul kurallarının tüm kamu idareleri bakımından geçerli olacak şekilde hayata geçirilerek "İdari Usul Kanunu" adı altında bir yasal düzenleme yapılması,
- b. Zimni kabul uygulamasının kapsam ve sınırlarının açıkça ve kanunla düzenlenmesi (Bu konudaki düzenlemelerin İdari Usul Kanunu ile yapılabileceği),

27. Tam Yargı Davalarının Sulh Yoluyla Çözümü:

- a. **Uyuşmazlıkların Sulh Yoluyla Çözümü:** 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 12. maddesinde yer alan idari uyuşmazlıkların sulh yoluyla halli ve vazgeçme yetkileri düzenlemesi ile ilgili olarak, ilgililerin haklarında tesis edilen işlemlere karşı bu madde uyarınca başvuruda bulunma hakları olduğunun işlemin içeriğinde belirtilmesi veya zorunlu başvuru yolu olarak öngörülmesi, oluşturulacak Hukuki Değerlendirme Komisyonlarına, tanınan yetkilerin kullanılması nedeniyle hukuki ve cezai sorumluluk atfedilmemesi, Sayıştay denetimi açısından düzenlemeler yapılması, İdarelere sulh yetkisi tanınarak etkinliğinin artırılması komisyon üyelerinin aldıkları kararlar ve yaptıkları işlerden dolayı kamu zararına sebep oldukları veya yerleşik yargı kararlarına aykırı karar verdiklerinin genel hükümlere göre açılan bir dava sonucunda tespit edilmesi halinde sorumlu olacakları yönünde bir düzenleme yapılması, idarî hiyerarşi dışında işlerliği olan bir mekanizmanın oluşturulması, bu komisyonların, hak ihlâlinin konusunu oluşturan işlem ve/veya eylemler yönünden yerel, bölgesel ya da ülke genelinde oluşturularak etkin bir şekilde teknik destekle çalıştırılması, muhtelif tazmin komisyonları örneklerinde olduğu gibi kanunla düzenlenmesi, kararlarının yargısal denetiminin de özel usul kurallarına bağlanması,
- b. **Tazminat Komisyonu:** Anayasanın öngördüğü hâkimlik ve savcılık teminatına sahip hatta tamamı idari yargı hâkimlerinden oluşan bir komisyon teşekkül ettirilerek, idarenin eylem ve işlemlerinden kaynaklanan zararları tazmin etmekle görevlendirilmesi, bu komisyonun (miktar sınırlamasına bağlı olmaksızın) tüm kararlarına karşı davaların istinaf aşamasında kesinleşmesinin sağlanması amacıyla 659 sayılı KHK'nin işlevsel hale getirilmesi gerektiği,

28. **Danıştay Başsavcılığının Görevlerinde Değişiklik Yapılması:** Danıştay Dava Dairelerine gelen iş yükünün azaltılması, içtihat istikrarının sağlanması ve Danıştay Savcılığının daha etkin hale getirilmesi için, kanun yararına temyiz müessesesine benze bir şekilde, ancak tarafların hukuki durumlarında sonuç doğuracak nitelikte yasal bir düzenleme yapılarak aşağıda belirtilen görevlerin Danıştay Başsavcılığına verilmesi:

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

- a. Temyiz merci sıfatıyla verilen kararlar kesin nitelikte olduğu gözetildiğinde kararın düzeltilmesi için Danıştay Başsavcılığına başvurulma yolu getirilmesi, talebi inceleyen Başsavcılık tarafından uygun görülmesi halinde yazılacak bir düşünce ile kararın aynı daireden düzeltilmesinin istenmesi, uygun görülmemesi halinde talebi doğrudan reddedebilmesi,
- b. İlk derece mahkemeleri tarafından ilk inceleme konularında verilen ve istinaf başvurusu reddedilen kararların temyiz incelemesi için dosyanın öncelikle Danıştay Başsavcılığına gitmesi, Danıştay Başsavcılığı kararı içtihatlarla aykırı bulur ise görüşünü de ekleyerek Dava Dairesine göndermesi, aksi halde talebi reddetmesi,
- c. Bozma üzerine verilen bozmaya uyma kararlarının temyizi üzerine dosyanın öncelikle Danıştay Başsavcılığı'na gelmesi, dosyanın incelenmesi neticesinde aynen bozmaya uyulmuş ise talebin reddedilmesi, aksi halde bir görüşle temyiz incelemesi için Dairenin önüne gelmesi şeklinde uygulamaların düzenlenmesi,

29. Danıştay İDDK ve VDDK'nin Oluşumunda Değişiklik Yapılması ve Aykırılığın Giderilmesi Kararlarına Bağlayıcılık Getirilmesi:

- a. Mevcut kanun yolu sisteminde içtihat birliğinin sağlanması açısından öngörülen aykırılığın giderilmesine yönelik kararların bağlayıcılığı yönünde Yargıtaya ilişkin düzenlemelerin benzeri şekilde (*Hukuk Genel Kurulu ile Ceza Genel Kurulunun genel kurul olarak toplanarak karar vermesi*) yasal düzenleme yapılması,
- b. İstisnâi yollarla içtihat aykırılıklarının giderilmesinin yasal düzenleme gerektirdiği, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu ile Vergi Dava Daireleri Kuruluna içtihat farklılıklarını önlemek için içtihatları bağlayıcı bir biçimde birleştirme yetkisinin verilmesi ve kurulların bu gündemle yapacağı toplantılara, idari dava daireleri ile vergi dava dairelerinde görev yapan tüm başkan ve üyelerin katılımının sağlanması gerektiği; benzer şekilde, daire içtihatlarının daha iyi anlatılabilmesi için İDDK'nin yapısının değiştirilmesi ve Kurulun sabit üyelerden değil de eskisi gibi Dairelerden gelen üye ve Başkanlarla oluşturulması gerektiği, 2575 sayılı Kanun'un geçici 24. maddesinin uygulanma süresi sona erip İDDK'nin aynı Kanun'un 17. maddesinde öngörülen usulle toplanmaya başlaması halinde, dava daireleri ile irtibat ve etkileşimin yapısal olarak sürekli kılınması suretiyle Danıştay kararlarında istikrarın sağlanmasının temin edileceğini, Yargıtay'ın benzer kurullarının da normal oluşum sistemine hâlihazırda dönmüş olduğu dikkate alındığında, Kuruldaki derdest dosya sayısının tetkik hâkimi takviyesi yapıp hızlıca azaltılarak, 31/12/2026 tarihi beklenmeden geçici 24. madde uygulamasından vazgeçilmesi,

30. Vergi Usul Kanunu'nda Yer Alan "Kanun Yolundan Vazgeçme" Müessesesinin (md. 379) Gümrük Uyuşmazlıklarında da Uygulanması Yönünde Değişiklik Yapılması

hususları önerilmiştir.

Anket Sentez Raporunda Yasal Düzenlemeyi Gerektiren Öneriler

4-7 Ocak 2024 tarihinde Bursa'da gerçekleştirilen **"Danıştayda Yürütülen Yargılama Faaliyetinin Etkinliği, Verimliliği ve İstikrarını Artırmaya Yönelik Öneriler"** kapsamında yapılan Anket sorularına Danıştay Başsavcılığı, Kurullar ve Dairelerinin verdiği cevapların yer aldığı **"Anket Sentez Raporunun"** değerlendirilmesi ile yukarıda 30 maddede açıklanan yasal düzenleme önerilerinde bulunulduğu anlaşılmıştır.